

2013-imut Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Pingajussaaneerinnineq**Aallarniut**

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, Inatsisartuni partiit, Naalakkersuisuni Inatsisartunilu sulisut, aningaasanut inatsit naammassiniarlugu sulillaarsimanerannut qujarusuppunga. Minnerunngitsumillu nutserisugut pikkorissut piffissat ilaanni angummanniarnarlunnartumik piffissaqartinneqarlutik suliaqarnerannut qujarusuppunga. 2013-imut aningaasanut inatsimmut tunngatillugu suliassinnut annertuumut tamassi qujassutissaqarfigaassi.

Aningaasanut inatsisip matuma akuersissutigineqarneratigut ukiut sisamat attatiinnarlugit isertitat aningaasartuutillu oqimaatigiissapput. Pingaarnersiunissamut siunissamullu ungasinnerusumut isiginissamut sapiissuseqarluta anguniagaqarnitsigut aningaasaqarneq siumut saateqqipparput.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap pingajussaaneerinninnermut ilassutitut isumaliutissiissutaa

Suleriaatsimut Ataatsimiititaliaq allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussa qarpoq aammalu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq missingersuutinut ilanngussanut allannguutissatut siunnersuutinik marlunnik saqqummiussa qarluni. Allannguutissatut siunnersuutit pingasut tamaasa Naalakkersuisut tusaatissatut tiguaat.

Tamatuma saniatigut ilinniartut ineqarfiinut, akileraarutinit iluanaarutinit, SAR-imik upalungaarsimanissamut, suliffissaaleqisunut suliniutinut allanut kiisalu Qatserinermut Ilinniartimmuut atatillugu pissutsit arlallit qulaajaavigineqarnissaat Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap kissaatigaa.

Ilinniartut ineqarfiinut atatillugu Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarsinnaavoq ilaqutariit meerartallit ilinniarnermik aallartitsisartut amerliartorput. Tamanna eqqarsaatigalugu ilinniartut ineqarfitoqaat naammangillat. Taamaattumik ilinniartunut taakkununga inissianik nalinginnaasunik atugassiinissaq pisariaqartoq Naalakkersuisut isumaqarput. Ilinniartut ineqarfiinik aserfallatsaalii-nissamut aningaasanik qulakkeeriniarluni inissianut taamaattunut ineqarnermut nalinginnaasumik akiliutinik aalajangersaanissaq pisariaqarpoq. Taamaattorli ilaqutariit ineqarnermut tapiissutinik ineqarnermut akiliummut annikillissutaasunik kiisalu meeqqanut tapiissutinik qinnuteqarnissaminut pisinnaatitaassapput. Tassunga atatillugu ilinniartut ineqarfiisa nalinginnaasut aammalu ilinniartunut inissiat taaneqartut akornanni akit assigiinngissutaat Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap apequtigaa. Piffissaasuaneq pissutigalugu apequt tamannarpiaq pillugu Naalakkersuisut

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut allakkatigut akissummik itisilikkamik Naalakkersuisut nassiusserusupput.

Allannguutissatut siunnersuummi nr. 128-mi akileraarutigut isertitanut tunngasuni missingersuutiniq malitseqartitsinermi ilisimaneqartut kingulliit malillugit akileraarutinit isertitanut naatsorsuutigisat iluarsineqarnissaat qinnutigineqarpoq. Septembarimi missingersuutiniq malitseqartitsinermi paasineqarpoq 2013-imi akileraarutinit isertitassatut missingikkat katillugit 20 mio. kr.-inik annertusineqarsinnaasut. Allannguutissatut siunnersuutit sinnerisa, tassalu allannguutissatut siunnersuut nr. 143-ip aamma nr. 156-ip nuna tamakkerlugu akileraarutip 11 procentpointimit 10 procentpointimut appartinneqarneranut atatillugu aningaasanut inatsimmi iluarsiiisoqarnissaa qulakkeerneqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat SAR-imik isumaqatigiisummik atorunnaarsitsinerisa kingunerisaa-nik danskit ataatsimoortumik tapiissutaasa iluarsineqarnerannut atatillugu paasissutissiissutigineqar-sinnaavoq SAR-imik isumaqatigiisutip atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaa-nik danskit ataatsi-moortumik tapiissutaasa iluarsineqarnissaannik siunertaq pillugu suliami Naalakkersuisut Siulittaa-suut aammalu Danmarkimi Statsministeriaqarfik toqqaannartumik peqataaangimmata. Taamaattorli Namminersorneq pillugu Inatsimmut atatillugu suliamut attuumassutillit oqaluserineqarnissaat pillugu Naalakkersuisut Danmarkimi Statsministeriaqarfimmut attaveqalersaarput. Piffissaasuanek pissutigalugu tamanna periarfissaqartinneqarsimangilaq.

Suliffissaaleqisunut suliniutit sinneri pillugit apeqqummut atatillugu paasissutissiissutigineqarsin-naavoq ukiut marluk matuma siorna suliffissaaleqinermut suliniummit misilittakkat tunngavigalugit aammalu suliffeqarnermi illuatungeriit kommunillu qanimut suleqatigalugit suliffissaaleqisut piginnaasaasa suliffeqarfiillu pisariaqartitaasa akornanni naapertuuttoqarnissaanik qulakkeerisunik suliniutinik arlalinnik aallartitsinissaq Naalakkersuisut pilersaarutigaa. Tamatuma peqatigisaanik 15-init 18-inut ukiulinnut immikkut suliniutit aallartinneqassallutik.

Qatserinermut Ilinniartarfik eqqarsaatigalugu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq ilinniartitaaneq im-mikkoortukkuutaanik aqqissugaq pikkorissarnernik arlalinnik ilaqartoq pineqarmat, tamatumani tunngaviusumik ilinniartitaaneq kommuninit ingerlanneqarluni aammalu qitiusumik ilinniartitup in-gerlaqqiffiusumik immikkoortortaa akisussaaffigalugu, atuartitsinertaa Aalborgimi upalungaarsima-nermut qitiusoqarfimmit isumagineqarluni. Ilinniartitaanerup ingerlaqqiffiusumik immikkoortor-taani naammassinnittartut procentiat annertoorujussuuvoq (2012-imi 97%-iulluni). Qatserinermik ilinniartitaanerup ingerlaqqiffiusumik immikkoortortaa 2013-imi nunatsinnut nuunneqassaaq, tama-tumanili upalungaarsimanermut qitiusoqarfik taaneqareersoq suleqatigiinnarneqassalluni.

Timmisartunut ikuallattunut atatillugu ilinniartitaaneq Mittarfeqarfimmiit isumagineqarpoq, tamatumani Danmarkimi periutsit malinneqarlutik.

2013-imut Aningaasanut Inatsit

2013-imut aningaasanut inatsit ilaatigut inuusuttunut 15-it 18-illu akornanni ukiulinnut aammalu suliffissaaleqisunut immikkut ittumik suliniuteqarfiusoq, Narsami Alluitsup Paanilu meeqqat atuarfiisa iluarsarneqarnissaannik siuartitsiviusoq kiisalu minnerunngitsumik sulinermi akileraarummik procentpointimik ataatsimik appartitsiffiusoq Inatsisartunit ullumi akuersissutigineqassaaq.

Naalackersuisut ukiuni qaangiutereersuni sisamani anguniagaannik ingerlatseqqiineruvoq, tamatumani meeqqat inuusuttullu navianartorsiortut politikikkut oqaluuserisassani salliutinneqarlutik. Ilinniartitaanermik ingerlatsineq aamma nukittorsarneqarpoq, ilaatigut ilinniartut ineqarfiinik amerlanernik sanaartornikkut aammalu aningaasanut inatsimmi matumani ilinniartitaanermut pilersaarummut aningaasanik amerlanerusunik immikkoortitsinikkut.

Tamatuma saniatigut suliffissaaleqisunut immikkut ittumik suliniut aallartipparput. Suliniut 15-init 18-inut ukiulinnut suliniummut peqatigitillugu ukiuni aggersuni nukittorsarneqartussaq akileraartarneniik allannortitsinikkut ataasiartumik isertitat taakkununga atugassanngortinnerisigut.

Suliniutit taakku imminnut ataqatigiipput. Nunatsinni suliffissaaleqisut 90 procentiisa missaat ilinniagaqarsimanngillat. Kikkut tamarmik anguniakkami suleqataappata suliassaq aatsaat aaqqiivigineqarsinnaavoq. Taamaattumik kikkut tamarmik akisussaaqataanissaat aammalu inuiaqatigiinnik 2025-mi pilersikkusutatsinnik suliniuteqarnitsinni eqeersimaartumik peqataanissaat pingaaruteqarluinnarpoq.

Tamatuma saniatigut ukiuni kingullerni sisamani peqqinnissaqarfik aallunneqarpoq aammalu suliassaqarfimmu ilaatigut utaqqisut allattorsimaffiata napparsimasunut iluaqutaasumik annikillisarnissaanut aningaasanik amerlanernik atugassanngortitsisoqarpoq.

Aalisarneq pillugu inatsit nutaaq piujuartitsinermik tunngaveqarluni aalisarnermut sinaakkutitigut atugassarititanik pitsaanerulersitsisoq akuersissutigineqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik aalisarnermi angallataatit nutarterneqarnissaannut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq.

Illoqarfinni inissamik tunineqarnissamut amerlasuunik utaqqisoqarfiusuni aammalu iluarsaanissaminik pisariaqartitsinerpaani inissilialiornissamut pilersaarummik annertuumik ingerlatsisoqarpoq.

2013-imut aningaasanut inatsit aqutugalugu meerartatta taakkulu angajoqqaavisa siunissami pitsaanerusumik peqqinnerusumillu atugassaqartinnissaannut alloriarneq siulleq pingaarutilik tigussavarput.

Suliassaq annertooq inuiaqatigiinnut sulissutigisariaqagarput tassaavoq isumaginninnermi, ineqarnermi akileraartarnermilu anguniakkat iluini iluarsaaqqinnissat, taamaalilluni imminut pilersorsinnaalerulernissaq qulakkeerneqassalluni. Suliassaq tamanna ukiup tulliata ingerlanerani aallartinneqartussaq maanna taamaalillunga qilanaarilererpara.

Taama oqaaseqarlunga 2013-imut aningaasanut inatsisip akuersissutigineqarnissaa qilanaaraara.